

Abstrakt

Předmětem této diplomové práce je zkoumání a srovnávání explicitních a implicitních prostředků odkazování na všeobecného lidského konatele v angličtině a češtině. V obou jazycích existují jak explicitní, tak implicitní prostředky schopné odkazovat na všeobecného lidského konatele, které se do určité míry shodují, avšak zejména mezi implicitními prostředky nacházíme v obou jazycích i poměrně různé struktury. Tato práce zkoumá dvě skupiny dokladů - doklady excerptované ze dvou děl anglických autorů s jejich překlady do češtiny a ze dvou děl českých autorů s jejich překlady do angličtiny. Celkový počet dokladů je 200, vždy s překladem do druhého jazyka. Výchozím jazykem této studie je angličtina, pro kterou byl stanoven soubor zkoumaných explicitních a implicitních prostředků odkazování na všeobecného lidského konatele, a proto i v případě českých originálů byly doklady excerptovány na základě anglických ekvivalentů, pro které byly zpětně dohledány české podkladové výrazy. Takto získané materiály z obou jazyků byly dále srovnávány a analyzované prostředky byly rozděleny do tří skupin na případy, kde prostředky odkazující na všeobecného lidského konatele byly v obou jazycích identické, neidentické a kde bylo odkazování k obecnému konateli vyjádřeno nebo implikováno pouze v angličtině. Každý zkoumaný implicitní nebo explicitní prostředek pak byl popsán samostatně s jeho identickými i neidentickými českými protějšky, prostředky v obou jazycích byly zkoumány z hlediska rozsahu jejich reference, frekvence výskytu, užití v daném kontextu a stylistických vlastností. Zejména u implicitních prostředků kde se v češtině, na rozdíl od angličtiny objevují rozličnější prostředky, hraje velkou roli i sémantika a kontext. V jednom případě, kdy se ve skupině neidentických prostředků opakoval Český protějšek, který není obecně uváděn jako možný prostředek odkazování k obecnému konateli, byly všechny jeho výskyty zpětně dohledány v českých originálech a jejich anglické ekvivalenty byly zkoumány, aby se odhalil případný opomenutý aspekt obecného konatele v angličtině. Případy, kde nebyl v češtině všeobecný lidský konatel implikován či vyjádřen, byly také okomentovány. Cílem práce je tedy zjistit, jak se liší explicitní a implicitní prostředky odkazování na všeobecného lidského konatele v paralelních textech anglických a českých a jaké faktory hrají roli při výběru toho kterého korelátu.